

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
5/24 Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського
доктору наук з фізичного виховання та спорту
доценту Задорожній О.Р.

Рецензія

кандидата наук з фізичного виховання та спорту,
доцента Карпи Ігора Ярославовича
на дисертаційну роботу Яцковського Володимира Володимировича
на тему «Удосконалення тактичних дій в нападі студентських команд з
баскетболу 3х3»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії (PhD)
з галузі знань 01 Освіта/педагогіка,
за спеціальністю 017 фізична культура і спорт

Одним з найважливіших завдань системи багаторічного удосконалення в спорті є удосконалення процесу управління та контролю змагальної діяльності, яке базується на основі об'єктивних знань про сучасні зміст та структуру компонентів змагальної діяльності. Потужний розвиток баскетболу 3х3, який призвів до того, що цей вид спорту потрапив до програми Ігор олімпіад свідчить про необхідність деталізованого аналізу та удосконалення системи підготовки спортсменів із урахуванням сучасних тенденцій розвитку.

Особливості змагальної діяльності, які визначаються регламентуючою складовою, а саме правилами гри, створюють підґрунтя для детального аналізу різних сторін підготовленості команд та окремо кожного зі спортсменів, які входять до її складу.

На протязі змагань кожен з членів команд виконує поставлені перед ним індивідуальні завдання, при цьому всі вони підпорядковуються загальнокомандній меті, яка спрямована на досягнення максимального результату в кожному матчі та змагання в цілому.

Детальний аналіз показників індивідуальних, групових та командних компонентів змагальної діяльності із їх порівнянням на різних етапах багаторічного удосконалення дозволяє формувати системи покращення

результативності виступів спортсменів на змаганнях різного рівня, що в свою чергу сприяє розвитку виду спорту загалом.

Саме тому дисертаційна робота Яцковського Володимира Володимировича на тему «Удосконалення тактичних дій в нападі студентських команд з баскетболу 3х3» є актуальною відносно сучасних запитів теорії та практики баскетболу 3х3.

Приналежність до державної теми НДР в чергове підтверджує актуальність зазначеного дослідження. Дисертаційну роботу виконано згідно теми «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» плану науково-дослідної роботи ЛДУФК на 2022-2025рр. (номер державної реєстрації 0116U003167). Авторська роль Яцковського Володимира Володимировича полягає у обґрунтуванні методичних підходів до розробки програми удосконалення тактичних дій кваліфікованих студентських команд з баскетболу 3х3 в нападі з урахуванням ефективності індивідуальних та групових дій.

Результати оцінки наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Науковий рівень написання представленої наукової роботи є достатнім. Автор представив дисертацію з дотримання вимог, щодо написання даного типу робіт.

Дисертаційна робота написана українською мовою, з коректним застосування наукових термінів. Оформлення дисертації відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Слід зазначити логічність та послідовність викладення матеріалів дослідження. Дисертаційна робота складається з анотацій, змісту, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Дисертацію викладено українською мовою на 224 сторінці, ілюстровано 16 таблицями та 28 рисунками.

Згідно Акту метрологічної експертизи, перевірки первинної документації та матеріалів академічної доброчесності порушень академічної доброчесності

не виявлено. Поставлене здобувачем наукове завдання – науково обґрунтувати програму удосконалення тактичних дій кваліфікованих студентських команд з баскетболу 3х3 в нападі з урахуванням ефективності індивідуальних та групових дій – виконане повністю.

Наукові публікації автора відповідають обраній тематиці. Результати дослідження представлені у 8 публікаціях, з яких 6 у фахових виданнях України. Публікації висвітлюють всі розділи дисертаційного дослідження.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень:

Наукова новизна теоретичних та експериментальних отриманих результатів здобувачем не викликають сумнівів:

уперше обґрунтовано програму удосконалення тактичних дій кваліфікованих студентських команд з баскетболу 3х3 в нападі з урахуванням ефективності індивідуальних та групових дій;

уперше визначено відмінності кількісних показників внеску гравців у загальний змагальний результат команди з баскетболу 3х3;

уперше встановлено абсолютні та відносні показники індивідуальних та групових тактичних дій в нападі у команд різної кваліфікації (команди-учасники чемпіонату світу та студентські команди);

удосконалено наукові дані про кількісні показники виконання компонентів змагальної діяльності в нападі кваліфікованих студентських команд у баскетболу 3х3, їх результативність та ефективність;

набули подальшого розвитку наукові знання щодо змісту контролю змагальної діяльності у спортивних іграх (на прикладі баскетболу 3х3);

набули подальшого розвитку напрями удосконалення тактичної підготовленості кваліфікованих спортсменів у баскетболі 3х3.

Заслужовую уваги те, що здобувач провів деталізований розподіл показників на 5 груп, виділивши при цьому індивідуальну групу показників, яка характеризувала особистий внесок кожного з гравців команди в загальний результат. Також слід зазначити, що автором було визначено особливості

змагальної діяльності команд різної кваліфікації, з урахування підсумкового результату гри.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у розробці програми удосконалення тактичних дій кваліфікованих студентських команд з баскетболу 3х3 в нападі з урахуванням ефективності індивідуальних та групових дій. Були встановлені достовірні зміни у значеннях кількісних та якісних показників виконання компонентів змагальної діяльності.

Результати дослідження були впроваджені в навчально-тренувальних процес кваліфікованих спортсменів з баскетболу 3х3 баскетбольного клубу «Самбір», діяльність Федерації баскетболу Львівської області та навчальну діяльність майбутніх фахівців галузі Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, що підтверджено відповідними актами впровадження.

Рівень наукової обґрунтованості результатів дисертаційної роботи.

Наукові положення, висновки та рекомендації, які були сформовані в дисертаційній роботі, базуються на експериментальних даних, які відповідають темі, меті та завданням дослідження. Ступінь достовірності отриманих результатів ґрунтується на достатній тривалості експериментального дослідження (9 місяців).

Експериментальна програма була сформована на підставі результатів, які були отримані в спостереженні за змагальною діяльністю команд різної кваліфікації у баскетболі 3х3 та встановлених міжкваліфікаційних відмінностях. Компоненти змагальної діяльності були розподілені на п'ять груп, що в свою чергу дозволили провести деталізований аналіз кожного показника.

Рівень виконання поставленого наукового завдання.

Мета дослідження, яка поставлена, була конкретизована у чотирьох завданнях. Автор послідовно та логічно досягнув поставленого результату.

Здобувач в результаті власних досліджень встановив структуру та зміст змагальної діяльності у баскетболі 3х3 команд різної кваліфікації. Також

автором були встановлені міжкваліфікаційні відмінності у показних компонентів змагальної діяльності.

Зміст експериментальної програми удосконалення тактичних дій кваліфікованих студентських команд з баскетболу 3х3 в нападі з урахуванням ефективності індивідуальних та групових дій детально представлений у розділі 4.1. Слід зазначити, що експериментальні чинники зазначеної програми були сформовані на підставі результатів, які були отримані в процесі проведеного спостереження за показниками структури та змісту змагальної діяльності команд різної кваліфікації у баскетболі 3х3.

Суттєве значення в дисертаційному дослідженні має експериментальна перевірка запропонованої програми удосконалення тактичних дій кваліфікованих студентських команд з баскетболу 3х3 в нападі з урахуванням ефективності індивідуальних та групових дій, яку автор описує в розділі 4.2. Зокрема, кількісних (кількість виконання) та якісних (ефективність та результативність) показників компонентів змагальної діяльності.

Рівень виконання наукового завдання є достатнім з погляду вимоги до написання дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Методологічний апарат який був застосований здобувачем для досягнення поставленої мети дозволив логічно послідовно вирішувати завдання, які були поставлені перед здобувачем. Застосування спостереження, експерименту та методів математичної статистики засвідчило проте, що Яцковський Володимир Володимирович в достатній мірі оволодів методологією наукових досліджень, що в свою чергу дозволило йому провести власне наукове дослідження.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності, фабрикації; фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях здобувача.

Відповідно до проведеного аналізу зазначеного дисертаційного дослідження, а також аналізу матеріалів, які представлені у наукових публікаціях, ознак порушення академічної доброчесності не виявлено.

Використання текстових запозичень супроводжується покликаннями на наукові праці інших авторів.

Оцінюючи роботу загалом позитивно вважаємо за необхідне вказати на деякі *зауваження та дискусійні положення*, а саме:

1. За результатами експерименту було встановлено достовірне збільшення показників виконання, результативності двоочкових кидків, при цьому суттєво зменшилися показники виконання, результативності одноочкових кидків. Потребує пояснення такий перерозподіл кількісних показників змагальної діяльності.

2. В розділі 1, 2, зустрічається термін стрітбол, а у темі дисертаційного дослідження зазначений вид спорту саме баскетбол 3х3. Чим пояснюється така відмінність у використанні термінів.

3. Однією з груп компонентів змагальної діяльності, яка досліджувалася і під час спостереження та під час експерименту була тактична група. Зміст її вивчення полягав у визначенні тривалості атакуючої дії за допомогою передач м'яча. На нашу думку, доцільно було визначати не тільки кількість передач м'яча, але і за допомогою яких взаємодій між гравцями відбувається реалізація атаки (заслін, перехресний вихід тощо)

4. При аналізі показників індивідуальної групи на нашу думку, доцільно було б враховувати антропометричні показники баскетболістів, оскільки зазначена характеристика має суттєве значення для цього виду спорту.

5. В тексті дисертаційного дослідження зазначено, що визначення ефективності експериментальної програми визначалося за результатами виступів команд під час змагань на початку та завершення реалізації експерименту. Постає запитання чи приймали участь спортсмени в змаганнях з баскетболу 3х3 протягом проведення експерименту, і чи проводився аналіз показників змагальної діяльності на таких змаганнях?

6. У роботі зустрічаються стилістичні, орфографічні та граматичні помилки, які не впливають на загальне сприйняття роботи та значимість отриманих результатів проведених досліджень.

Висновок про відповідність дисертації.

Зазначені зауваження сприяли би покращенню змісту роботи, проте дисертаційна робота **Яцковського Володимира Володимировича** за темою «Удосконалення тактичних дій в нападі студентських команд з баскетболу 3х3» є самостійним завершеним дослідженням з достатнім рівнем обґрунтування отриманих результатів.

Робота відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій (зі змінами)», «Порядку присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 року) а її автор **Яцковський Володимир Володимирович** заслуговує присудження наукового ступеня доктор філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Рецензент:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри футболу

Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського

І. Я. КАРПА

В. о. проректора з науково-педагогічної роботи
та міжнародних зв'язків

Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського,
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор

М. П. ПІТИН